

Resmî malûmata göre Türkistan'da 28 milyon Türk yaşamaktadır. Türkistan'ın yüzölçümü 5 milyon 944 bin 400 km² dir. Bu topraklar ÇİN ve RUS işgal altındadır. TÜRKİSTAN doğusu ve batısı ile parçalanmaz bir bütündür.

Hür Türkistan için

İSTİKLÂLCİ GAZETE

YIL : 3 SAYI : 10 ● HAZİRAN 1977 ● YAZIŞMA ADRESİ : POSTA KUTUSU 51 AKSARAY - İSTANBUL ● TEL. ADRESİ : ASYAAJANS - İSTANBUL ● FİYATI : 5 TL

8 inci İslâm Ülkeleri Konferansına

Çin-Rus işgalindeki "Türkistan,, için müracaat edildi

İslâm Zirve Konferansının 8 ncisi Libya'nın başkenti Tripoli'de yapıldı. 16 Mayıs pazartesi günü başlayan toplantı 22 Mayıs'a kadar devam etti. 7 nci Konferans geçen sene İstanbul'da yapılmış olduğu için Türkiye Dış İşleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'in açış konuşmasıyla başlayan toplantıya 39 Müslüman memleket katıldı. İran, Sudan ve Mısır bu toplantıya katılmama kararı aldı. Konuksever Libya halkı adına konuşan Muammer Kaddafi «ideal olarak Kıbrıs'ı bağımsız, tarafsız

birleşik bir devlet durumunda görmek isteriz» diyerek Kıbrıs Türklerinin görüşünü yansıttı. Kıbrıs Türk Devleti (KTFD)'nin Başkanı Rauf Denктаş ile Başbakan yardımcısı, Savunma ve Dış İşleri Bakanı Vedat Çelik başkanlığında katılan Kıbrıs Heyeti'ni konferans üyeleri büyük bir ilgi ile karşıladılar.

Çin-Rus işgalindeki Türkistan Meselesini İsa Yusuf Alptekin ve Kırım Türklerinin davasını Müstecib Üküsal birer müracaat ile 8 nci konferans üyelerine duyurdular.

Gündemdeki konuları ittifakla karara bağlayan konferans üyeleri 9 ncu Müslüman Ülkeleri Dış İşleri Bakanları konferansının gelecek yıl Mayıs ayında Senegal'in başkenti Dakar'da yapılmasına karar vererek dağıldılar.

(Orta Asya Basın Ajansı)

"İSLÂMİN SESİ" RADYOSU KURULUYOR

MEKKE (OBA) : Mekke'den yayın yapacak ve müslümanların davalarını bütün dünyaya duyuracak olan «İslâmın Sesi» radyosunun kurulması için (Devamı Sayfa 3'de)

İSLÂM KONFERANSI UZMANLAR KURULU ANKARA'DAKİ ÇALIŞMASINI BİTİRDİ

İslâm Ülkeleri arasında ekonomik ve teknik işbirliğini geliştirmek amacıyla (Devamı Sayfa 3'de)

Sovyetler Birliğinin Nüfusu 258 Milyona Ulaştı

TASS ajansının açıkladığına göre 1 Ocak 1977 tarihinde «Sovyetler Birliği'nin nüfusu 257 milyon 900 bine ulaşmıştır. Bir milyonu aşan on beş şehir bulunmaktadır. Sovyet uzmanlarının görüşüne göre Sovyetler Birliği tabii parçalarına bölünmezse yani Ukrayna, Belarusiya, Estonya, Letonya, Lituanya, Moldanya, Kırım, Kuzey Kafkasya, İdil-Ural (Tatar-Başkırt), (Devamı Sayfa 3'de)

Türkistanlılar Yardımlaşma Derneği Kongresi Yapıldı

ADANA (OBA) : Adana'da uzun yıllardan beri faaliyette bulunan «Türkistanlılar Yardımlaşma Derneği'nin olağanüstü genel kurul toplantısı 1 Mayıs 1977 Pazar günü dernek lokali de yapılmıştır. Bedri Hucent, Ahmet Türkeli ve Habibrahman Özbek yönetimindeki kongre divanı olağanüstü genel kurul toplantısını olgun bir hava içinde idare etmişlerdir. Eski idare heyeti ibra edildikten sonra yeni yönetim kurulu seçilmiştir.

Yeni idare heyeti şu şekilde iş taksimi yapmıştır:

Başkan : Mehmet Aziz Bek, Başkan Vekili : Gulam Mehmet Sencer, Sekreter : Mahmut Bek, (Devamı Sayfa 4'de)

TÜRKİSTAN

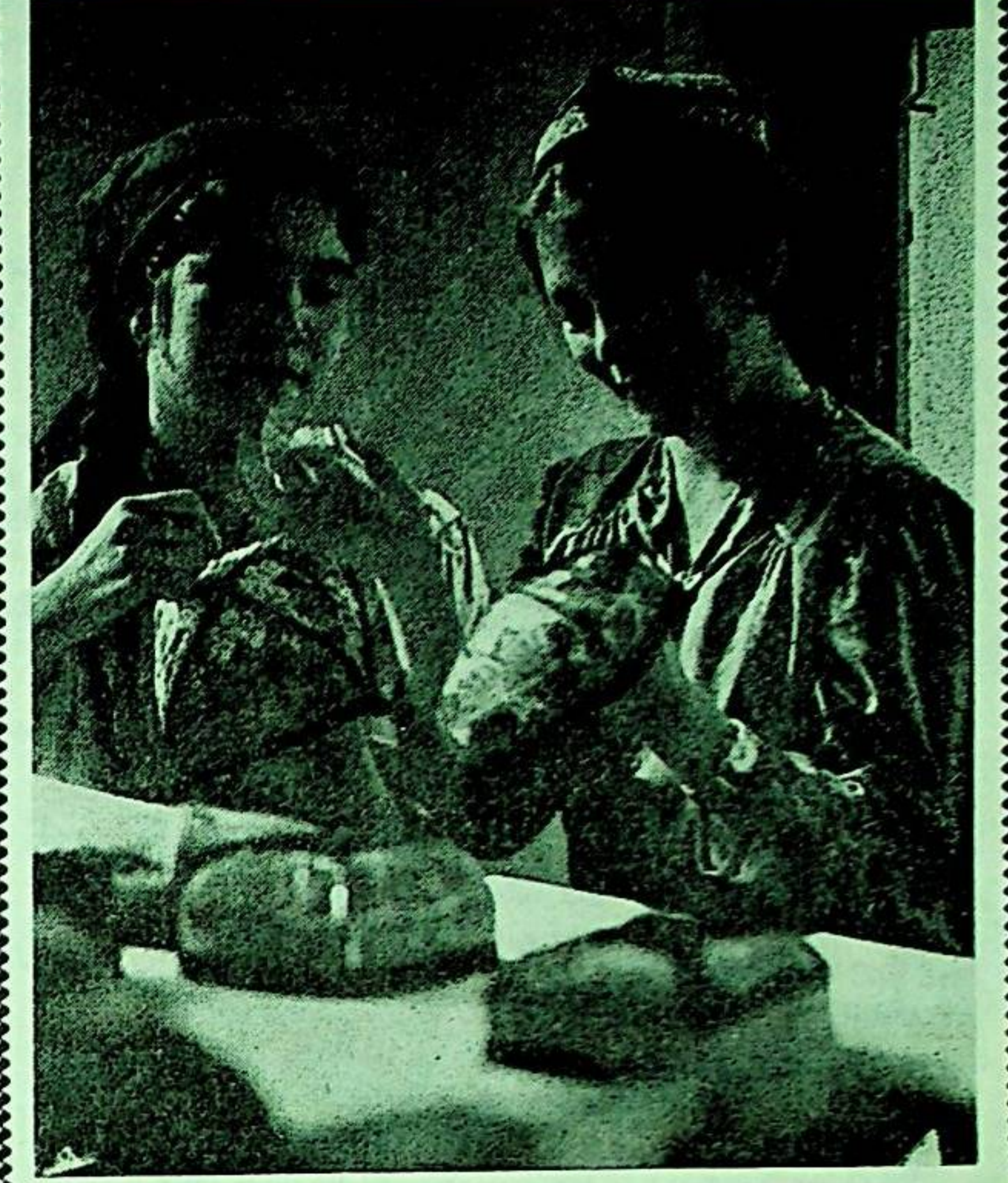
Rusya ile Çin arasında

DR. BAYMİRZA HAYİT

"Türkistan" İsimli kitap TÜRKİYE'DE BİRİNCİLİK KAZANDI

«Türkiye Türk Millî Kültür Vakfı» tarafından düzenlenen «Kültür Armağanı» töreni 19 Mayıs 1977 günü İstanbul-Sheraton Oteli salonunda yapılmıştır. Bu sene tarih dalında «Millî Kültür Armağanı» «RUSYA İLE ÇİN ARASINDA TÜRKİSTAN» isimli eseriyile Dr. Baymirza HAYİT almıştır. Yapılan

Türkistan dobusunu diken Türkistanlı kızlar (Foto-OBA Arşivi)

PEKİN RADYOSU, HUA KUO-FENG'İN ALDIĞI KARARLARI AÇIKLADI

Çin, esaretindeki milletler kesinlikle eritmeye kararlı

Pekin Radyosu verdiği bir haberde; Çin Komünist Partisi Başkanı Hua Kuo - Feng'in; «dörtlü çete»nin sebep olduğu karışıklıklara bir son vermek ve önümüzdeki üç sene içinde hakimiyeti altındaki milletleri ve etnik grupları assimile etmek amacıyla yeni bir dizi kararlar aldığını bildirmiştir.

Sekiz noktada toplanan bu yeni kararlar; Çin'in iktisadi; kültürel ve ilmi sahalarında modern bir devlet olmasını; güçlü bir kara; hava ve deniz kuvvetlerine sahip olmasını hedef almaktadır.

«Ortaasya Basın Ajansı»

Sovyetler Birliği'nde kaçak yayın yapan radyolar çoğalmakta

İngiltere'de yayınlanmakta olan «The Guardian» gazetesine atfen «Son havadis»in yazdığına göre Sovyetler Birliği içinde kaçak olarak yayın yapan radyo vericilerinin sayısı hızla artmaktadır. Bunlar amatörler tarafından gizli olarak yapılan ve işletilen cihazlar olduğundan kuvvetleri azdır ve Sovyetler Birliği dışından dinlenilmemektedir. Bu güne kadar bu tip 220 verici ya

kalanmıştır. İlgililerin verdiği bilgiye göre bu vericiler «Sovyet Aleyhtarı propaganda ve dini yayınlar» yapmaktalar. Türkistan'daki Kazakistan Cumhuriyeti

(Devamı Sayfa 2'de)

Bugünkü Sovyetler Birliği dış siyasetinde Türkistanın önemi

Dr. Baymirza HAYİT

Sovyetler Birliğinin komünist hükümeti, kurulduğu zamandan itibaren, Türkistan'a ayrı bir önem vermiştir. Çünkü bu Türk ülkesi Asyanın kalbine, Sovyetler Birliğinin Asya'daki hareketleri için köprü vazifesi görecektir. Ortaya koyabilecektir. Sovyet rejiminin isteğine göre, Türkistanın Sovyet Rusyanın Doğu ülkelerindeki dış siyaseti için temel bir unsur olarak kullanılması gerektir. Bunun için ilk talimatı Lenin vermişti. Lenin, 22 Kasım 1919 da Doğu Halkları Komünist Teşkilatlarının İkinci Kurultayında yaptığı konuşmada, Doğu ülkeleri komünistlerinden, Doğu halklarını tanımalarını talep etmişti. Lenine göre, Doğu komünistleri önce millî burjuvaziye istinat etmek zorundadırlar, sonra Doğu halklarının dillerinde «tek kurtuluş ümidinin milletlerarası ihtilâlin başarısına bağlı olduğunu» onlara telkin edilmeliydi. (1)

(Devamı Sayfa 3'de)

«Ortaasya Basın Ajansı»

Türkistan'da Çarlık Rusyasının baskı ve sömürme idaresine karşı isyanlar

— 1 —

Prof. Dr. İbrahim YARKIN

Türkistan'da Çarlık Rusyasının sömürge idaresine karşı isyan vak'alarına geçmeden önce, Türkistan'ın Rusya tarafından istilâsı ve bu ülkede Ruslar tarafından kurulan ve halkın takatını çok aşan, baskı ve sömürme idaresi hakkında bilgi vermek faydalıdır.

Türkistan'ın Rusya istilâsına uğramasının birçok sebepleri vardır. Timur'un kurduğu devlet onun oğulları zamanında ve Şehbani Han'ın kurduğu devlet de Özbek sülâleleri zamanında bütünlüğünü muhafaza edemiyor, ülke küçük hanlıklara ve beyliklere parçalanıyor ve bunlar arasında aralıksız mücadeleler devam edip gidiyor. Bu durumlar, halk arasında devlet işlerine karşı lâkaytlık yaratır ve bu durum kültür sahasında duraklamalara ve gerilemelere sebep olur. İktisadî ve kültür sahalarındaki gerileme ve duraklamaların menfi tesirleri, 16. yüzyılın ikinci yarısında bariz olarak kendini hissettirmeye başlar ve bu gerileme aralıksız devam ederek 19. yüzyılda Türkistan'ın Rus istilâsına uğramasına kadar götürür.

Rusya'nın doğuya Türk ülkelerine doğru istilâ ve yayılma hareketi, 15. yüzyılın başlarında, Altın Ordu Devleti içerisinde idareci zümrenin kendi aralarında anlaşmazlıkları sonucunda, bu devletin parçalanarak, üç ayrı Hanlığa (**Kazan, Astarhan ve Kırım Hanlıkları**) bölünmesiyle başlar. Bu parçalanma ve zayıflama sonucu olarak, 1552 yılında Kazan Hanlığı Rusların istilâsına uğrar ve ortadan kaldırılır. Rusya'nın Türkistan'a yönelen saldırısı, Kazan Hanlığının ortadan kaldırılmasıyla başlayan, Rusların doğudaki Türk ülkelerine yayılma ve istilâ etme hareketlerinin devamıdır.

Türkistan'da Rus istilâsı, kuzeydeki Kazak Türklerinin «Küçük Yüz» (Kıçı Cüz) hanlığının 1934 yılında, Abulhayr Han zamanında, Rusya himayesine alınmasıyla başlar. Bu tarihe yakın devrelerde, Doğu - Türkistan'ın kuzeyinde, Altay bölgesinde yerleşen Cungar devleti kuvvetlendi. Bunların bir kısmı olan Kalmuklar İdil (Volga) yakınlarında Eyuka Hanlığı kurdu lar. Bu Cungarlar (Kalmuklar), Kazak Türklerinin yerlerini zabt etmek için, bir kaç defa Türkistan'ın kuzey kısmına saldırdılar ve bunlarla Kazaklar arasında çok kanlı savaşlar oldu. Bu savaşlardan en önemlisi 1723 yılında oldu ve bu savaşta Kazaklar yenilgiye uğradılar. Kalmukların beklenmeyen bir yerden hücumu geçmeleri, Kazaklar arasında anlaşmazlıklar sonucunda bütün güçlerin düşmana karşı birleştirilememesi ve Kalmukların Kazaklarda olmıyan topu kullanmaları bu yenilgide önemli rol oynamıştır. Bu yenilgi sonucunda Kazak Türkleri eskiden beri yaşadıkları yurtlarını bırakarak daha güneydeki bölgelere göç etmek ve Orta Cüz (Orta Yüz) Kazak-

ları Güney - Türkistan'da Hocesent'e ve Hıve Hanlığı sınırlarına kadar çekilmek zorunda kalmışlardı. 1725 yılında Altay Cungarları Taşkent ve Yese çevrelerine saldırırken, İdil (Volga) sanilindeki Kalmuklar, batıdan «Küçük Yüz» (Kıçı Cüz) Kazaklarına savaş açtılar. Batıdan saldıran Kalmuklara karşı Abulhayr Han idaresindeki Kazaklar kanlı savaşlar yaptılar ve sonunda Kalmuklar geri çekildiler.

«Küçük Yüz» hanlığının Rus himayesine girmesi yukarıki Kalmuk Mengollarının hücumu sonucunda meydana gelen zayıflama ve felâketler sonucunda olmuştur. Bundan sonra, zayıf komşularına karşı müdahalede usta olan Ruslar, rüşvet verme, iç işlere müdahale, hanlar ve kabileler arasındaki anlaşmazlıklarda, zayıfı tutmuş görmek suretiyle, kuvvetliyi ezme gibi, birçok hileli ve karışık yollarla ve gerektiğinde plânlı askerî hareketlerle yeni yeni bölgeleri işgal ederler. Elverişli yerlere Rus Kazaklarının iskânı ve müstahkem mevkiilerden meydana gelen tahkimat hatları vücuda getirmek yoluyla, istilâ ettikleri sahalara gittikçe genişleterek, 1784 yılında en son Kazak hanlığını da ilhak ederler. Sonunda 1821 yılında Çarın çıkardığı «Step Kanunu»yla, yukarıki hanlıklar ortadan kaldırılarak, buraları bir müstemleke halinde doğrudan doğruya Rus idaresine tabi tutulur.

Kuzey Türkistan'da Rus istilâsının seyri boyunca ve bilhassa 1821 yılında Çarın çıkardığı «Step Kanunu» ile bütün Kazak bozkırlarının doğrudan doğruya Rusya'ya ilhakı halk arasında büyük galeyana ve Rus istilâsına karşı uzun yıllar süren isyanlara sebep olmuştur. Bunlar aşağıda «Kenesarı Han ve İset Batur ve Canhoça» isyanları bahsinde anlatılmıştır.

Kazak Türkleriyle meşhûr kırsımların istilâsı, güneyde Yedisununun zaptı ve burada Verni (şimdiki Alma-ata) müstahkem mevkiinin tesisıyla sona erer. Bundan sonra, Türkistan'ın güneyindeki, çok eski kültüre malik nüfus kesafeti fazla, geniş ölçüde sulama ziraatı yapılan, çok zengin bölgelerine sıra gelir. Ruslar bu kısmın istilâsı için mucip sebep olarak, bütün istilâcılarının ileri sürdükleri mahlûm bahaneleri sebep gösterirler. Güya bu geri kalmış ülkelerle ticaretin emniyetini sağlamak, Rusya sınırlarını saldırı ve yağmacılıktan masun tutmak, batı kültürünü yaymak, asayiş, Avrupaî kanun ve nizamları yaymak gibi, yüksek emeller için gittiklerini ileri sürerler. Güney Türkistan'ı istilâyâ tahrik eden en mühim âmiller ise, Rus sanayi mahsullerine yeni pazar bulmak ve en başta dokuma sanayii için dışarıya altın ve döviz ödemedi ve ucuza pamuk tedariki hirsıdır.

Eskidenberi Türkistan'dan

Rusya'ya ihrac edilemekte olan pamuk miktarı zamanla epeyce artmıştı, bilhassa kuzey Amerika Birleşik Devletlerinde 1860 harpleri olduğu yıllarda, dünyada pamuk kıtlığı baş gösterdi ve bu devrede Türkistan'dan Rusya'ya ithal edilen pamuk miktarı dört misli arttı. Bunun Rus fabrikalarının, pamuk kıtlığı krizini nisbeten kolay atlatalmalarına yardımcı dokundu. Bunlar hepsi birlikte Çarlık Rusyası siyaset adamlarında, güney Türkistan'ı istilâ hirsını tahrik etti ve istilâ için hazırlıklar yapılmaya başlandı.

Güney Türkistan'ın istilâsı 1852 yılında, Akmescid'e hücumla başlar. Rusların Akmescid'e yaptıkları bu hücum, kendilerine telefata verdilerle tard edilir. Ancak 1853 yılında mühimce kuvvetle yaptıkları 22 günlük muhasaradan sonra Ruslar bu kaleyi ele geçirebiliyorlar. Bilgisiz ve dünya durumundan habersiz hanların kendi aralarındaki münazaaları, eski devrin tesirsiz çakmaklı tüfekleri, ateşsiz silâhlar ve eski bakır toplar karşısında, Rus ordusunun silâh üstünlüğü ve buna ilâve olarak Türkistan hanlıklarında iyi talim görmüş ve disiplinli askerî teşkilâtın yokluğu sebebiyle, müstevliye karşı halkın yer yer fedakârlıklarla dolu müdafaasına rağmen, Rus istilâsı ilerlemeğe devam etmiş ve 1884 yılında Merv şehrinin zaptıyla son bulmuştur.

Ruslar, istilâları altındaki Türkistan'a, iktisaden sömürülecek ve Rus göçmeni yerleştirilecek saha ve bunun yanında Asya siyasetleri için dayanak noktası olarak baktıklarından, bu hedeflerini sağlama bağlamak için, burada kurdukları idare, içişleri Bakanlığında değil, doğrudan doğruya Harbiye Bakanlığında bağlı askerî valiler elinde idi. Çarlık Rusyası kuzeyde başlıca Kazak Türklerinin bulunduğu bölgelerinde «Step Genel Valiliği» ve Güneyde «Türkistan Genel Valiliği» adlarıyla iki idarî teşkilât kurdu. Bu umumî valilikler sınırsız idarî selâhiyetlere sahiptiler. Bunlar komşu ülkelerle diplomatik münasebetlerde bulunabildikleri gibi, askerî ve idarî tedbirler almakta ve mahkeme kararlarını tasdik veya red etmede ve ülkeye Rus muhacirleri yerleştirme işlerinde tamamiyle müstakil hareket etme selâhiyetine sahip idiler. Bu hiçbir hukuk tanımayan, amansız idare tarzı sonucunda, Türkistanlıların bütün sahalardaki hakları aşağı yukarı yok edilmiş oldu. Kayıtsız ve şartsız itâati sağlamak için, halkta kene dine itimadı yok etmeğe yarıyacak, bütün baskılara başvuruldu.

Sovyetler

(Baştarafı Sayfa 1'de) yetinde bu tip verici ile «millî müzik» yayını yaptığı için yakalanan bir Türkistanlı genci mahalli mahkeme iki yıl ağır hapis cezasına mahkum etmiştir.

«Ortaasya Basın Ajansı»

HABERLER

Türkistan ve Komşularından

- Taşkent'de yayınlanmakta olan günlük «Sovyet Özbekistanı» isimli gazete Batı'dan Türkistan'a yapılmakta olan radyo yayınlarını eleştirmektedir. Halkın bu yayınlara olan ilgisinden dolayı 14 Nisan 1977 tarihli nüshasında «Zaman ruhuna zid» seriavha altında bir makale neşretmiştir.
- Özbekistan'da çok okunan «MUŞTUM» (Yumruk) isimli mizah dergisinde «Azadlıq Radyosu»nu (Radio Liberty) hicveden karikatür yayınlanmıştır.

TÜRKİYE'DEN

- Başkan Karter, doğu blokuna yayın yapan «Radio Liberty» (Hürriyet Radyosu) ile «Radio Free Europe» (Hür Avrupa Radyosu)'nun «insan hakları»na hizmet ettiğini savunmuştur. Bu iki radyonun verici gücünü artırmak için Amerika'nın daha fazla himaye etmesini Amerika Kongresine tavsiye etmiştir. Tercüman Gazetesinin yazarı Ahmet KABAKLI 5 Nisan 1977 tarihli yazısında bu konuyu ele alarak eleştirmiştir.
- İstanbul'da faaliyette bulunan «Türkistanlılar Kültür ve Sosyal Yardım Derneği» tarafından İstanbul - Sheraton Oteli salonlarında 9 Nisan 1977 Cumartesi günü «Türkistan Gecesi» düzenlenmiştir.
- Kültür Bakanlığınca düzenlenen «Eski Cilt Sanatı», «Abacılık» ve «Ebru» kursları ile Türk Millî Sanatının bu dallarındaki özellikleri öğretilecektir.
- Ankara'da birkaç Kırmızı gencin teşebbüsü ile «BİRLİK» isimli aylık bir dergi yayına başlamıştır.
- Kültür Bakanlığınca hazırlık çalışmaları tamamlanan «DIŞ TÜRKLER KÜLTÜR ENSTİTÜSÜ» yakında kuruluyor.
- İstanbul'da yayınlanmakta olan günlük «MİLLET» gazetesi haftada bir «Dış Türkler Sayfası» düzenlemektedir.
- Milliyetçi Şair Yavuz Bülent BAKİLER'in «Hisar Yayınları» arasında çıkan «DUVAK» isimli şiir kitabının ikinci baskısı yapılmıştır.
- Niğde'ye yerleşen Türkistanlıların kurduğu «Altay Köyü»nde deri mamullerini imal etmek için Köyün Muhtarı Atayhan Bilgin, Kaplan Dursun, Suhan Şengül, Abdullahhak Güler ve Nurrahman GAZİ'nin teşebbüsü ile bir kooperatif kurulmuştur.
- İzmir'de yapılan «Uluslararası Sosyal Güvenlik Teşkilâtı Asya ve Okyanusya 4 ncü Bölge Konferansı»na katılan Sovyet delegesine Türkistan'daki Türkmenistan Sovyet Cumhuriyetinin Sosyal Güvenlik Bakanı başkanlık ederek gelmiştir. Toplantıya kırmızı kumaştan yapılmış Türkmen motifleriyle işlenmiş uzun elbisesiyle iştirak etmesi ilgiyle karşılanmıştır. Basının sorularını cevaplandırarak Bakan Mehmetova (ova oğlu) Jeran Hanım «Ülkemden çok uzakta olmama rağmen kendimi öz vatanımda zannediyorum. Sanki hiç ayrılmamış gibi» diyerek hislerini dile getirmiştir. Bakan Hanım «Moskova» adına bildiri sunmuştur.
- «The Washington Star» isimli Amerikan gazetesinin yazarlarından Edward N. LUTTWAK Çin'e yaptığı seyahatinde Türkistan'ın doğu kesimine gitme imkânını elde etmiştir. Bu intibaları İstanbul'da yayınlanmakta olan günlük BAYRAK isimli gazete «Yabancı gözüyle Çin ve Doğu Türkistan» başlığı altında 3 ve 4 Mayıs 1977 tarihli sayılarında neşretmiştir.
- Türkistanlı Gençler tarafından İstanbul'un Zeytinburnu semtinde 20 Mayıs 1977 tarihinde bir seminer düzenlenmiştir. Bu seminere Dr. Baymırza Hayit iştirak ederek «Dünyadaki Türkistan Muhacir Gençlerimizin Durumları Hakkında» bilgi vermiştir.
- «Siret-İnternasyonal Konferansı» 10 Haziran 1977 günü İstanbul'da açılmıştır. Bu konferansda «Hz. Muhammed'in hayatı ve mesajı» konu olarak ele alınmıştır. İslâm Ülkelerinin Diyanet İşlerini yürütmekle görevli Bakanları, İslâm dünyasının büyük ilim ve fikir adamları ile batılı tanınmış müsteşrikler iştirak etmiştir.

DÜNYA'DAN

- İtalyan Komünist Partisinin organı «UNITA» batı ülkelerinden «doğu blokuna» yayın yapan radyoların gerekli olduğunu ve oralarda «basın özgürlüğü» olmadığından halkın haber ihtiyacını bunların giderdiğini yazıyor.
- Münih'de faaliyette bulunan «Radio Liberty» ile «Radio Free Europe» yayınlarının Sovyetler Birliği ile Doğu Avrupa ülkelerindeki halkın büyük ilgi göstermesi ve dinlemesi sebebiyle Sovyetler Birliği Dış İşleri Bakanlığı Amerika'yı protesto etmiştir.
- Münih'te Doğu Blokuna yayın yapan «RADIO LIBERTY» nin Türkistan Şubesinin mütevaffa Başyazarı Türkistanlı Veli ZUNNUN'un ailesi ile mesai arkadaşları ve Türkistan davasının dostları tarafından 21 Mayıs 1977 Cumartesi günü ölümünün birinci yıldönümü dolayısıyla anma toplantısı düzenlenmiştir.

Türkistan Sovyet Cumhuriyetlerinde Milli - İdeolojik Eğilimler

Yazan : U. URBAN
— IV —

Ülkemizin bütün halkları eşit haklara sahip bulunmaktadır. Bu halklardan her biri komünizm kuruculuğu işine değerli eserler vermekte ve bunlardan her biri Sovyetler Birliğinin diğer halklarına karşı enternasyonal borçlarını ödemektedirler. Fakat, bir an için bile olsa unutmamalıyız ki, bu halklar, bütün başarılarını Komünist partisi, Sovyet hükümeti ve Rus milletine borçlu bulunuyorlardır.¹²

Reşidov, Rus milletinin dil

kültürü hakkında da şunları söylemiştir:

Komünizm kuruculuğu devrinde enternasyonal sosyalistik bir kültür vücutu getirmek işi, bütün halkların kültürü ve her şeyden önce sosyalist cepheye dahil ileri ve kültürce gelişmiş ülkelerin — Rus milletinin kültürünü, edebiyat ve güzel sanatlarını araştırmak ihtiyacını bir kat daha arttırmaktadır. Binaenaleyh, enternasyonalizm, Rus diline, Rus edebiyatına ve Rus kültürüne alâka ve bağlılığın gevşetilmesini değil, bilâkis Rus dilinin bütün millî kadro-

lar, millî aydınlar, bütün halk, özel olarak gençlerce öğrenilmesini geniş ölçüde propagandada etmek yoluyla bu alâkanın kuvvet bulmasını gerektirmektedir.¹⁴

Reşidov'un sözlerinden anlaşılan şu ki, Sovyetler Birliğinin Rus olmayan halkları, bu arada Türkistan Türkleri, idare eden bir millet olması hasebiyle, Rus milletinin üstünlüğünü kabul etmeli ve onun kültürüne, diline yaklaşmalı ve ondan bir çok şeyler almalıdırlar. Diğer «eşit» Sovyet milletlerinin özelliklerine gelince, Reşidov,

şu teklifi ileri sürmektedir: «... Hattâ ilk görüşte önemsiz gözükse bile, Sovyet halklarının komünizm kuruculuğunun menfaatları için gereken enternasyonal birliğine zarar veren milliyetçi kalıntıların her türlü hasta belirtilerine karşı amansız bir mücadele açmak gerekir. Zira enternasyonalizm, her çeşit şık ve zarif elbise ile süslenese dahi, milliyetçilik ile bağdaşmaz».¹⁵

¹² Ş. R. Reşidov: «Naveki vmeste s russkim narodom»,

Kommunist dergisi, No 10, Moskova, 1959, s. 52.

¹⁴ Aynı dergi, s. 50.

¹⁵ Aynı yerde.

(Devamı Var)

İslam konferansı

(Baştarafı Sayfa 1'de)

Mayıs 1976 tarihinde İstanbul'da toplanmış İslâm Ülkeleri 7. Dışişleri Bakanları Konferansı ile 24-27 Ocak 1977 tarihlerinde KARACI'de toplanan İslâm Konferansı ekonomik ve sosyo kültürel komisyonun birinci oturumunda alınan kararları teknik seviyede görüşmek üzere, Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsünde İslâm Konferansı uzmanlar grubu toplanmıştır.

Toplantıya İslâm Konferansı Genel Sekreterliği, Pakistan, Kuveyt, Cezayir, Suudi Arabistan ve Kamerun'un uzmanları katılmış ve toplantıya başkanlık eden Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanı Mehmet Arıyörük bir açış konuşması yapmıştır.

İslâm Konferansı Uzmanlar Grubu İslâm Ülkeleri arasında istatistiksel, ekonomik, sosyal araştırma ve eğitim merkezinin bir an önce Türkiye'de kurulması için teşebbüslere başlanması ni kararlaşmıştır.

«Ortaasya Basın Ajansı»

İslâmın sesi

(Baştarafı Sayfa 1'de)

«İslâm Yayın Birliği Yürütme Komisyonu» İslâm Dünyasının tanınmış düşünürlerinden meydana gelen özel komisyon kuracaktır.

Komisyonun bildirisine göre, radyonun Mekke'den yayın yapması görüşü ağırlık kazanmaktadır. Öte yandan Kıbrıs Müftüsü Dr. Mustafa YÜCELLEN Dünya İslâm Birliğince Mekke'de kurulacak İslâm Radyosunun Kıbrıs'ta kurulması için teşebbüslerde bulunmuştur. Dünya İslâm Birliğine üye olan Dr. Mustafa YÜCELLEN, söz konusu teşebbüslerin Genel Sekreterine bir telgraf göndererek, kurulacak radyonun çalışmalarını başarılar dilemiş, radyonun K.T.F.D.'de kurulmasını teklif etmiştir. Gerekece olarak da Kıbrıs'ın Dünya İslâm Ülkelerinin ortasında bulunduğunu ve Kıbrıs'tan Dünyaya daha net bir yayın yapılabileceğini göstermiştir.

YÜCELLEN, İslâm Radyosu için eldeki tüm imkânlarını, hizmet verebileceğini de sözlerine eklemiştir.

Sovyetler Birliğinin nüfusu

(Baştarafı Sayfa 1'de)

Gürcistan, Ermenistan, Azerbaycan, Türkistan (Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan, Karakalpakstan, Türkmenistan ve Tacikistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri) «millî bağımsızlıklarına kavuşmazsa 2000 yılında 320 milyon civarında olacaktır.

Bugünkü Sovyetler Birliği

(Baştarafı Sayfa 1'de)

Bir Amerikalı gazeteci 20 Haziran 1919 da Lenine Sovyet Rusya Hükümetinin Afganistan, Hindistan ve diğer memleketlerdeki faaliyetlerini sorduğunda Lenin aşağıdaki cevabı vermişti :

Bizim Sovyet Cumhuriyetimizin Afganistan, Hindistan ve Rusya dışında diğer müslüman memleketlerdeki faaliyeti, Rusya içindeki müslüman ve gayri Rus halklar arasındaki faaliyetinin ayıdır. (2)

Lenin 4 Kasım 1919 da Türkistan komünistlerine yazdığı mektubunda şöyle diyordu :

Türkistan halkları nezdindeki gerçek ilişkileri kurmak Rusya Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti için zamanımızda, mübalâğa etmeden söyleyebileceğimiz gibi, büyük, dünyayı kapsayan tarihi önemi haizdir. (3)

Lenin, 13 Eylül 1921 de Sovyet Hükümetinin Türkistan'daki temsilcisi Yoffe'ye yazdığı mektupta «Türkistanda cereyan eden olaylar Hindistan ve bütün Doğuda konuşulacaktır. Bu ülkede şakaya mahal yoktur: Burada bin defa daha dikkatli olmak gereklidir» (4) diyerek onun dikkatini çekmişti. Lenine göre Sovyet siyaseti Türkistanda bir dünya problemi olarak kabul edilmelidir. Çünkü Türkistan vasıtasıyla Asyayı etkilemek mümkündür. (5)

Leninin yukarıdaki beyanlarından görüyoruz ki, Türkistanda Sovyetler Birliği dış siyasetinde faydalanma fikrinin temelleri ilk defa Lenin tarafından ortaya atılmıştır. Lenin zamanında Sovyet liderleri Türkistanın Sovyetler Birliği dış siyasetindeki rolü meselesinde ideolojik esasları hazırlamışlardır. Sovyet liderleri aşağıdaki fikirleri ileri sürmüşlerdir :

1. Türkistan dünya tarihinde Asyanın Avrupaya kapısı rolünü oynamıştır. Şimdi Türkistan, Avrupanın (Rusyanın demek isteniyor, — B. H.) Asyaya kapısı görevini yapmalıdır.

2. Türkistan komünizmin Asyadaki ileri karakoludur.

3. Türkistan (Sovyet Türkistanı) Cumhuriyeti Asyanın başka ülkelerinde ihtilâl fikirlerinin yerleştirilmesi için temel olmuştur ve bu halde kalacaktır. Bundan başka bir kanaat sahibi olmak esaslı tarihî bir hata olacaktır.

4. Türkistan bizim ideolojimizi Doğuda yaymak için bir merkezdir.

5. Çarlık Rusyanın Dışişleri Bakanı Gorçakov şöyle demişti: Rusyanın geleceği Asyadadır. Rusya halkları ve mazlûm Asya halkları ortak siyasî ve iktisadî menfaatlara sahiptirler. Bundan Sovyet Rusya Doğü siyasetinin hatları ortaya çıktı.

6. Bizim düşmanlarımız bizi eski tipteki ve eski zamandaki Rus emperyalistleri şeklinde göstermek için gayret edeceklerdir. Doğü halkları arasına girmenin tek yolu, Doğü halkları komünistleri veya müslümanları adına hareket etmekle mümkün olabilir.

7. Türkistan komünist ihtilâlî mikroplarının Doğuda taşıyıcısı olmalıdır. (6)

Sovyetler Birliğinin bu fikirlerinde bugüne kadar hemen hemen değişiklik olmamıştır. Yalnız bu fikirlere, Türkistanın Doğü halklarına kapitalizm devrini geçirmeden sosyalizm dönemine geçebilecekleri konusunda örnek olabileceği hakkındaki iddialar eklenmiştir. Bunun gibi nazari esaslarla Sovyet Hükümeti Türkistanı kendi dış siyaseti için kullanmağa gayret etmiştir ve bundan bugüne kadar vazgeçmemiştir.

Sovyet Hükümeti Türkistanı dış siyasetinde bir alet gibi kullanmağa başlamadan önce, Türkistanda kendi hâkimiyetini kuvvetlendirmek zorunda kalmıştı. Türkistanı Sovyetleştirmek, komünizm rejimi altında yaşamaya zorlamak, İslâmiyetin buradaki tesirini zayıflatmak, Buhara ve Horezm cumhuriyetlerinin bağımsızlıklarına son vermek, Türkistanı

5 Sovyet cumhuriyeti perdesi altında parçalamak, basmacılık olarak adlandırılan Türkistan millî mücadelesine 1935 yılına kadar son vermek ve Türkistan yerli halkı arasından komünist kadrolar hazırlamak gibi tedbirler, Sovyet Hükümetinin Türkistandan dış siyasette bir alet olarak faydalanması için esaslar ortaya koymuştur.

1919 — 1923 yılları arasında Türkistanda, Kominternin Doğü Halkları Propaganda Meclisi faaliyet göstermiştir. Bu meclisin başkanı, o devir Türkiye Komünist Partisinin başkanı olan Mustafa Suphi idi. Şurası da gözden uzak tutulmamalıdır ki, Hindistan ve İran komünist partileri Türkistanda kurulmuştu. Sovyet Hükümeti Rusya hâkimiyeti altında bulunan Doğü halkları vasıtasıyla, Batı Avrupa devletleri hâkimiyetinde bulunan Doğü halklarını kendi lehine kazanmayı ümit ediyordu. Bunun için Eylül 1920 de Doğü Halkları Kurultayını düzenledi. Sovyet Hükümeti bu kurultaya büyük ümit bağlamıştı. Nevar ki, meydana gelen olaylar bu kurultayın Sovyetler Birliği için zararlı olduğunu ortaya çıkarmıştı. Kurultaya katılan Türkistanlı delegelerden avukat Narbutabek Rusların Türkistandaki siyasetine hücum etmiş ve konuşmasıyla Doğü halkları arasında Sovyet sloganlarına karşı şüphe uyandırmıştı. Sovyet Hükümeti bu kurultaydan sonra ikinci bir Doğü Halkları Kurultayını toplamaya cesaret edemedi. Fakat Müslüman Doğü halkları arasında çalışmak ve komünizm propagandasını yürütmek için Mekke şehrinde bile faaliyet göstermek taktiğini kullandı. Nazir Törekuş adlı bir Türkistanlı 1928—1931 yıllarında Sovyetler Birliğinin Suudi Arabistan büyükelçisi olarak vazife görmüştür. Bu Türk ve müslüman Sovyet büyükelçisi Mekke'de hacılar arasında komünizm propagandası yapmıştır. İslâm perdesi altında gizlenmek isteyen komünizm hareketini Suudi Arabistan Hükümeti aradan bir kaç yıl geçtikten sonra farketmiş ve Sovyetler Birliği ile diplomatik ilişkilerini kesmiştir. Sovyetler Birliği ile bugüne kadar diplomatik ilişkileri bulunmayan tek müslüman devlet Suudi Arabistandır.

(1) Daha geniş bilgi edinmek için bak: V. İ. Lenin drug narodov Vostoka, I. cilt, Bakû, 1967, s. 228.

(2) Lenin o Sredney Azii i Kazakistane, Taşkent, 1960, s. 451.

(3) Aynı eser s. 461.

(4) Baymirza Hayit : Sowjetrussischer Kolonialismus und Imperialismus in Turkestan, Oosterhaun, 1965, s. 34.

(5) Daha geniş bilgi edinmek için bak: Baymirza Hayit: «Turkestan in der sowjetischen Außenpolitik» Osteuropa No 10, 1960, s. 671—679.

(6) Sovyetler Birliğinin bu tezleri hakkında açık bilgi edinmek için bak: Baymirza Hayit: Sowjetrussische Orient politik am Beispiel Turkestans, Köln, 1962, s. 184—190; Süleyman Tekiner: «Sovyet Türkistanı ve Müslüman Doğü memleketleri», DERGI, No 56, Münih, 1969, s. 16—33.

Okuyucularımızın dikkatine

İki yıldan beri gazetemiz zararlı yayın hayatına devam etmektedir. Bugüne kadar gazetemizi devamına inanmış bütün dostlarımıza, arkadaşlarımıza ve hemşehrilerimize gönderdik. Bundan böyle eski borçlarını ve yeni abone bedellini göndermeyenlere, gazetemizi gönderemeyeceğimizi üzülerek bildiririz.

HÜR TÜRKİSTAN GAZETESİ

MİLLÎ DESTANLARIMIZ ÜZERİNE İNCELEMELER

VE ARAŞTIRMALAR

Abdülkadir İNAN

Türk millî destanları üzerine çağdaş araştırma ve incelemeler ancak 19. yüzyılın ilk yarısında başlamıştır. Bizim bildiğimize göre Türk destanlarının, Türk dili ve lehceleri bakımından, önem vererek Yenisey-Altay Türk boylarında araştırma yapan türkolog Fin bilgini M. A. Castrén olmuştur (1840-1857). Onun tesbit ettiği destanları akademisyen Anton Schiefner «Heldensagen der Minusinschen Tataren» adıyla almancaya çevirmiştir (SPb. 1859). Bu eserde onbeş destan vardır. Bunların asıl türkçe metinlerinden bir kısmı Radloff'un «Proben»inin II. cildinde tesbit edilmiştir. A. Schiefner çevirmesinin önsözünde bu Minusin Türklerinin destanlarının tahlilini yapmış bazı motif ve unsurların menşinini bulmaya çalışmıştır. Bu tahlil 47 sahifedir. Radloff'un «Proben» külliyyatında da muhtelif Türk boylarına rivayet edilen pekçok destanlar bulunmaktadır. Aynı yıllarda Altay Türkleri arasında folklor araştırmaları yapan V. Titov birkaç destan tesbit ederek rusça tercümelerini Rus Coğrafya derneğinin «Vestnik» dergisinde «Bogatirskie poemı Minusinskih Tatar (Minusin Türklerinin kahramanlık destanları) adıyla yayımlanmıştır (VGO, 1855, XV, 2). Titov'un bu tercümesi gerek Rus folklorcuları ve gerek türkologlar çevresinde önemli yankılar yapmış ve «Etnograf. Sbornik» dergisinin IV. cildinde basıldıktan sonra kitap halinde de neşredilmiştir. Rus devriminden sonra da Altay-Yenisey Türk boylarının destanlarına dilci ve folklorcular tarafından büyük önem verilmiştir. Yerli aydın Türkler ve Rus türkologları tarafından bu alanda türkçe metinler ve bunların rusça tercüme yayınlanmıştır. Bunlar arasında N.P. Direnkova'nın «Şorskiy Folklor» adlı eserinde Şor boyunun destanları toplanmıştır. Özalpaylı Türklerin halk şairi G. Tokmaş'ın rivayet ettiği ve kendi eliyle yazdığı «Köğete» destanı da «Academia» yayınlarının «Folklor» serisinde «Altayskiy epos Köğötey» adıyla 1935 yılında Moskova'da yayımlanmıştır. Türkolog profesör N. Dmitriev «giriş» kısmında bu destanı incelemiş ve nazım tekniği bakımından bu destanı başka Türk destanı nazımlarıyla mukayese etmiştir.

Orta Türk-Kıpçak grubu destanlarına gelince — eski kahramanlık destanları Nogay, Kazak, Kırgız ve Dağıstanlılarda muhafaza edilmiş ve 19. yüzyılın başlarından beri kendilerinin okur - yazarları tarafından arap harfleriyle tesbit edilmeğe başlamıştır. Kazaklardan Şeyh-İslamoğlu Yusuf Beğ, Köteyoğlu Yusuf, Dağıstanlılardan Mehmet Osmanof hem eski destanları rivayet hem de tesbit edenlerdendir. Rus devriminin ilk on yılı içinde eski destanların neşrine Kırgız-Kazaklar büyük önem verdiler, «Batırlar» serisi adıyla birçok destan yayınladılar. Dr. S. Çağatay, Cora Batır des. Dobruca rivayetini (Krakow 1935) ve Anad Prill Edige (URAJB XXV, 1953, H. 3-4).

Eski Türklerin terennüm ettikleri müşterek bir destanın

parçaları XI. asırda Mahmud Kâşgârî tarafından «Divanü Lûgat it-Türk»ün muhtelif sahifelerinde nakledilmiştir. Bu destan parçaları Türk kahramanı Alp Er Tunga'nın hayatını ve ölümünü anlatan bir destandan alınmıştır. Mahmud Kâşgârî ve «Kutadgu Bilig» yazarı Yusuf Has Hacip bu Alp Er Tunga'ya İranlı yazarların İran destanındaki Turan kahramanı Afrasyap ile aynı şahıs olduğunu belirtiyorlar. Her halde bu destan Türklerin yabancı bir ulus ile yaptıkları büyük bir mücadele ve savaşların hikâyesi olsa gerektir. M. Kâşgârî Alp Er Tunga destanından başka, Türk boylarının kendi aralarında yaptıkları mücadele ve savaşlar üzerine söylenen destanlardan da parçalar naklediyor. Bunlar arasında müslüman Türklerle şamanist ve budist Türkleri «din namına» yaptıkları savaşları anlatan parçalar da vardır.

XI. asırdan sonra XIV. asra kadar yazılan islâmî eserlerde Türk destanlarına dair bilgilere rastlanmıyor. Ancak Moğol istilasından sonra yazılmış tarihlerde Türklerin destanlarına dair bilgiler verilmektedir. Türk boylarında muhafaza edilen Oğuz Hakan destanı Reşid-eddin'in himmetiyle farsçaya tercüme edilerek «Camiüt-tevarih» külliyyatına alınmıştır. Yine Uygur harfleriyle yazılan bir «Oğuz Kagan» destanının da İhanlılar devrinde budist uygur bahşıları tarafından tesbit edilmiş olduğu tahmin edilmektedir. Bu destan Bang ve R. Rahmeti (Arat) tarafından yayınlanmıştır.

Türk destanları şimdiye kadar esaslı surette incelenmiş değildir. Türk destanları bir külliyyat halinde yayımlanmadan önce böyle bir inceleme mümkün değildir. Bununla beraber Türk destanlarının bazı rivayetleri üzerine çok önemli bilimsel araştırma ve incelemeler yapılmıştır. Yukarıda andığımız A. Schiefner'in «Tatarların Minusin» in

1. Dünya İslâm Eğitim Kongresi Mekke'de yapıldı

MEKKE (OBA) : Kral Abdülaziz Üniversitesi tarafından düzenlenen 1. Dünya İslâm Eğitim Kongresi Suudi Arabistan'ın Mekke şehrinde yapılmıştır.

31 Mart 18 Nisan tarihleri arasında yapılan Kongreye bütün İslâm ülkelerinin delegeleri katılmıştır. Bu arada Türkiye'yi, Prof. Sabahattin ZAIM Başkanlığında Türk Delegasyonu temsil etmiştir. Heyette ayrıca Prof. Dr. Nevzat YALCINTAŞ, Doç. Dr. Salih TUĞ, Eğitimci Nahit DİNÇER, Dr. Osman ÖZTÜRK ve Doç. Dr. Ali ŞAFK da yer almıştır.

Bu toplantıda İslâm Dünyasının Eğitim alanındaki meseleleri incelenmiş, eğitim çalışmalarının İslâm anlayışı açısından tatbiki yapılmıştır. Kongreyi açış konuşması Suudi Arabistan

kahraman destanları, W. Radloff'un «Proben» önsözleri, Köp rülü Fuat'ın «Türk Edebiyatı Tarihi»ndeki «üçüncü mephas» (s. 50-76), ve «Destanı edebiyat» devamlı (s. 380-386), A. Zeki Velidî Togan'ın muhtelif eserlerinde (Umumî T. Tarihine giriş, On Mubarakşah Ghurî BSCHORS, IV. 1932 v.b.), P.N. Boratav'ın «Köroğlu», Orhan Şaik Gökay'ın «Dedem Korkut'un Kitabı», Dr. Muharrem Ergin'in Dede Korkut kitabına giriş kısmı, F. Sümer'in «Oğuzlara ait destanı mahiyette eserler» (DTCFD, XVII) bu cümledendir.

Son yirmibeş yıl içinde Sovyetlerin Bilimler Akademisine bağlı Şarkiyat, Tarih, Etnografya Enstitüleri olağanüstü bir önem vererek Türk destanlarını incelemeye koyuldular. Bu incelemeler arasında çok değerli etüdler bulunduğu gibi Türk destanlarının milliyetçilik ve pantürkizm ideolojisinin kaynakları olduğunu iddia ederek bunların Türk boyları arasına yayılması durdurmayı teklif edenleri de vardır. Hele Rus istilasına karşı yapılan savaşları ve Rus idaresine karşı ayaklanmaları tasvir eden destanlar (mes., Şeyhi Şamil savaşları, Kazaklardan Sultan Kenesari isyanları, Ferganeli Dükcü İshan isyanı.. gibi olaylara ait destanlar) Rus-komünist «bilgin»lerinin hiç de hoşlarına gitmiyor. Bununla beraber Rus bilginleri arasında tarafsız, gerçek ilim adamları şimdi de bulunuyor. Bunlar, Baron Rosen, Fraehn, Barthold, Potanın gibi bilginlerin geleceğine bağlı kalmaya çalışan yeni nesilden çıkan genç bilginlerdir. Bunlardan Türk tarihine ya da destanlarına karşı tarafsız, müsbet etüd hazırlayanlar derhal Moskova'ya çağrılıp cezalandırılırlar. Kırgızların «Manas» destanı üzerine müsbet etüd yapan S.M. Abramson (Kırgız ulusunun kültürü üzerine monografi. Frunze 1946), Moskova'ya çağrılıp Akademide yargılandı, eserini yalanlamaya zorlandı

Meliki Halit tarafından yapılmıştır.

Türkistanlılar

(Baştarafı Sayfa 1'de)
Muhasib : Habibrahman Özbek, Tahsildar : Halil Bek Şarkı, Kültür ve Gençlik Kolu : Hüseyin Berdilek, Ayniyat ve Demirbaş işi : Mehmet Alim Hicret, Yedek azalar : Abdurrahim Bek, Halim Can Altay ve Hamit Özen.

Dernek lokalinin hergün akşamları 18.00 den 23.00'e kadar ve bilhassa üyelerin Dernek ki taplığından faydalanmaları için cumartesi ve pazar günleri sabah saat 09.00 dan gece saat 23.00'e kadar açık tutulması kararlaştırılmıştır.

Bu derneğin faaliyeti ve feda kârca çalışması bütün derneklere örnek niteliktedir.

(Sov. Etnografiya, 1952, sayı 4). Bu «ilmî» oturumda T. A. Jdanko, Abramson'un «töbesinin kabul edilmesini, bu ulusların (Türklerin) destanlarını çok dikkatle incelemenin gerektiğini söylüyor. Kuşner adlı bir «bilgin» de Şamil, Türkmen, Fergane ayaklanmalarının bir gerici lik hareketi olduğunu iddia ediyor. İ. İ. Potihin adlı biri de «milliyetçiler bu gibi eserlerden, destanlardan faydalanıp kendi mevkilerini tahkim ediyorlar» diyor, (aynı dergi sah. 184-186). Masum bir destanı hikâyeler olan Dede Korkut kitabı hakkında da öyle manâsız itirazlar oldu. Destanlarımızın zararlı ideoloji kaynağı olduğunu yalnız Rus milliyetçi «bilginleri» değil, bizim «siyasetçi»lerimizden de iddia edenler çıkıyor. Bir eski Türk atalar sözü vardır: Genç ağaçlar çelik soyundan gelen balta denilen düşmandan şikâyet etmişler. İhtiyar meşe «balta demir, ama sapı bizden» demiş... Azerbaycanın bu devirde ileri gelen devlet adamı ve Akademi yayınlarında «ilmî» yazılar yazan Bağirov Dede Korkut kitabı hakkında «Bu kitap gerici, halk düşmanı milliyetçilik zehirleriyle dolu, panislamist bir kitaptır» diyor (İzvestiya Akademii Nauk, 1952, tom IX, No 6 sah. 504). Halbuki bu Dede Korkut hikâyeleri çarlık devrinde Akademiye bağlı kurumlar tarafından neşir ve tercüme edilmişti (W. Bathold, Kitabı Korkut ZVO, 1894, VIII, 1896, IX, 1899, XI, XII).. Barthold'un tercüme başka dergilerde de iktibas edilmişti. Nihayet yerli bilginler Dede Korkut kitabını Bakuda yayınlamaya muvaffak oldular.

Kırgızların 400.000 beyitli «Manas» destanı da 30 yıllık mücadeleden sonra bu son yıllarda bölüm bölüm basılmaya ve rusçaya tercüme edilmeğe başladı. Bu destana karşı rus «bilginleri»nin ileri sürdükleri iddia Bağirov'un Dede Korkut kitabı hakkındaki iddiaların aynı idi: Bu destan panislamizm ve pantürkizm ideolojisi unsurları ile tahrif edilmiş imiş... Bu destanın hepsinin neşrine teşebbüse geçilmiş ise de «Pantürkizm ve panislamizm unsurlarından» temizlenmesi şart koşulmuştur. Türk destanlarını tarafsız olarak tetkik edenler bilirler ki bunlar da islâmî unsurlardan ziyade eski Türk dininin yankısı daha güçlüdür. Destanlar bir ulusun bütün hayatını, inançlarını, görenek ve geleneklerini aksettirir. Elbette ki müslüman Türk destanlarında bazı dinî inançlar da bulunacaktır. Türk destanlarında islâmî unsurlar Kalevala'daki hiiristiyan unsurlarından çok değildir.

Son yıllarda Sovyet Bilimler Akademisinde «Sovyet uluslarının destanlarını inceleme meseleleri (Boprosı izuçeniya eposa narodov SSSR) adıyla bir kurum kurulmuştur. Bu kurumun, yayın organı olan dergisi hakkında gelecek sayılarda bilgi verilecektir. Dikkate değer ki Rusların millî destanları olan «İgor olayı» destanı olağanüstü bir basıkı sonucu olarak 8 milyon nüsha basılarak satışa çıkarılmıştır.

Türkistan için
İSTİKLÂLCİ GAZETE

Sahibi ve Umumi Neşriyat Müdürü
Ziyaettin BABAKURBAN
Yazı İşleri Müdürü
Hulûsi YAVAŞLAR
Haberler ve Resimler

ORTA ASYA BASTIR AJANSI
The Central Asian Press Agency

Postfach 267

8 Muenchen 33

W. Germany

(Gazete üç ayda bir yayınlanır.)

İdare Müdürü
Nurettin PAKYÜREK
Abone Bedeli
Türkiye'de yıllık 20 lira.
Amerika'da 2 dolar
Avrupa'da 5 DM
Asya-Afrika 1 Sterling'dir.

Havale Adresi
«Hür TÜRKİSTAN Gazetesi»
Posta Çek Nu.: 20094188
Aksaray — İstanbul

(Abone bedellerinin mutlaka posta çeki hesabına gönderilmesini rica ederiz)

İdarehane :
Aksaray, Sefai Efendi
Sokağı No. 22/9 - İstanbul

Basıldığı yer :
Uğur Matbaası

—000000—

OKUYUCULARLA
BAŞBAŞA

Muhterem okuyucularımız,

Bugüne kadar gazetemizi gönderdiğimiz yüzlerce okuyucumuzdan henüz abone bedellerini almamış bulunmaktayız. Bu okuyucularımızdan «Abone» bedellerini göndermelerini ehemmiyetle rica eder, teşekkürlerimizi bildiririz.

Abone bedelini gönderdiğiniz adres:

HÜR TÜRKİSTAN Gazetesi
Posta Çek Numarası
20094188

AKSARAY — İSTANBUL

Gazetemizin satıldığı yerler :
İstanbul'da

Uğur Kitabevi
Ankara Cad. Nu : 66
veya
Tiyatro Cad. Nu. 13/2
Beyazıt - İstanbul

Ankara'da
Tümen Kitabevi -
Yenişehir
veya
Ankara Garındaki Kitab
ve Gazete bayiiide

Adana'da
Türkistanlılar Yardım-
laşma Derneği Merkezi
veya
Ali Kulac
Saadet Gişesi Kitabevi
Bakıyurdu Cad.
Nu. 21/A

Eski sayılarımızı P. K. 51
Aksaray - İstanbul adresinden temin edebilirsiniz.)